

Heather Bergdahl, SCB

Möte med arbetsgruppen för metod och kvalitet

Datum: 2019-05-10, kl. 10.00 - 12.00

Plats: SCB, Stockholm

Närvarande:

Folke Carlsson, SCB (ordförande)
Joakim Malmdin, SCB
Susanne Holland, Socialstyrelsen
Sebastian Constantini, Skogsstyrelsen
Ingrid Pettersson, UKÄ
Per-Anders Paulsson, Arbetsmiljöverket
Niklas Notstrand, Energimyndigheten
Karin Darin, Skolverket
Nasser Nuru Mahmud,
Folkhälsomyndigheten
Heather Bergdahl, SCB
Bodil Mortensson, SCB

Frånvarande:

Henrik Pettersson, Trafikanalys
Angelica Naesman,
Pensionsmyndigheten

Via Skype:

Anders Grönvall, Jordbruksverket
Jonas Dahlgren, SLU
Vedrana Milosevic, Försäkringskassan
Heather Bergdahl, SCB

1. Inledning

Folke fastställde dagordningen men 2 övriga frågor som anmälades. Förgående mötesanteckningar godkändes utifrån en justering som Susanne och Heather gör avseende punkt 3 om vad som hänt på myndigheten sedan sist.

2. Vad har hänt på myndigheten sedan sist?

SCB arbetar intensivt med sin strategi med ambitionen att den synkroniseras nu under våren med målbilden för den officiella statistiken. För övrigt arbetar SCB en hel del med bortfallsfrågor samt att slutföra det nya IT-systemet, NR-fiber, för nationalräkenskaperna som är ett stort arbete som sträckt sig över flera år. Det pågår arbete inom kombinerad insamling, som flera produkter tillämpar, för att ta fram ett verktyg som ska fungera bl.a. i mobiltelefoner, till 2020.

Inom samordningen har årsrapporten för SOS 2018 lämnats till regeringen och publicerats på scb.se. En engelsk version är på gång. Statistikforum 2019 kommer att hållas 14 november och det arbetas nu med programmet. Statistikchefsmötet hölls igår där man genomförde en andra workshop om målbilden för den officiella statistiken. SCB:s gd lanserade idén med en gemensam målbild för hela systemet vid rådets möte i oktober 2018 då

statistikcheferna fick i uppgift att ta fram ett förslag. Ett utskott med tio SAM har genomfört två workshops. Ett förslag föreligger nu som omfattar fyra områden. Förslaget kommer att skickas till samtliga SAM för synpunkter senast 13 juni. Utskottet ska arbeta vidare med ett förslag till handlingsplan utifrån detta. Det är fortfarande möjligt att delta i detta arbete om någon SAM är intresserad. Nästa möte med statistikcheferna är 17 sept. och med rådet 10 okt.

SAM-Forum, det interna nätverket för SAM, är en viktig kommunikationskanal men SCB har haft problem med det under ett par års tid. Den kommer att flyttas från den gamla tekniska plattformen till en ny och SCB försöker få klart det så snart som det är möjligt. SCB tar sedan tacksamt emot idéer eller önskemål till utvecklingen av SAM-Forum.

Jordbruksverket har en ny organisation sedan 1 april vilket innebär att statistikenheten bytt avdelning. Myndigheten har kommit i gång med att uppdatera sin färdplan. Ett verktyg har utvecklats för webbenkäter som riktar sig till jordbruksföretag vilket ofta utgörs av enskilda firmor. Verktöget är nu responsivt och går att logga in med e-legitimation. Den årliga djurräkningen i juni kommer att utgöra ett bra test för systemet. Jordbruksverket tar nu över den jordbruksekonomiska undersökningen från SCB vilket kommer att ta ett par år. Den stora strukturundersökningen genomförs 2020 då samtliga länder i världen deltar i denna totalundersökning som utgår ifrån The Food and Agriculture Organizations riktlinjer. Undersökningen är komplex.

SLU arbetar för närvarande med skogsundersökningen för vilken det publiceras officiell statistik 11/5. I övrigt löper verksamheten som vanligt.

Försäkringskassan har en ny gd från 3 juni. En organisationsförändring har ägt rum som påverkat statistikenheten. En ny statistikchef har också tillsatts. Myndigheten arbetar med en målbild för statistikverksamhet, samt ändamål och kvalitetskrav utifrån utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet. Tre nya statistikprodukter har kommit till. Myndigheten arbetar med statistiksidan på webbplatsen samt en egen statistikdatabas.

UKÄ arbetar nu med dokumentationsformen, Statistikens framställning, Staf. Det påpekades att en ordlista saknas i kvalitetshandboken för officiell statistik. Önskemål skickas till SCB om vilka ord som AKÖ anser behöver närmare definieras. Årsboken kommer ut under våren. En inventering av användarbehoven görs i höst. Nästa år kommer UKÄ att byta lokaler.

Skolverket berättade om att ändringar i statistikförordningen avseende Skolverkets rätt inom sitt statistikområde att behandla känsliga personuppgifter påverkar nu undersökningar som görs i höst. En remissbehandling sker kring dessa. Skolverket flyttar snart till Solna Business Park. Ett datalager utvecklas för närvarande och blir klart 2020.

Socialstyrelsen har gjort en organisationsöversyn i syfte att den ska bättre spegla myndighetens uppdrag. Utvärdering och analys samlas nu i en annan del av organisationen. Det blir ett tydligare uppdrag för verksamheten som arbetar med officiell statistik och register. Tidigare har statistikverksamheten jobbat parallellt med uppföljning och jämförelser. Ledningen pressar på att få ut mer statistik mot bakgrund av demokratiuppdraget att förse intressenter med information. För övrigt är det mycket produktion under våren.

Skogsstyrelsen har fått budgetnedskärningar och varslat 120 personer. En del har fått sluta men inte lika många som varslades. Nu är det anställningsstopp samtidigt som statistikverksamheten har haft flera pensionsavgångar och några som är föräldralediga. Då publiceringar av statistik har fått ställas in eller åtminstone skjutas upp ska man utreda vilka reaktioner som blir hos användarna. Man gör en ny egen statistikenhet som ska sitta med de som gör i skogsinventeringar. Myndigheten arbetar tillsammans med SCB, SLU m.fl. med regeringsuppdraget om arealer och skogsmark.

Arbetsmiljöverket arbetar med 2018-års statistiken som ska publiceras 20 maj. Myndigheten arbetar mycket med olika kommunikationsvägar, bl.a. sociala medier inom arbetsorsakade besvär då 380 000 personer såg inlägget. Antalet nedladdningar har ökat och publiceringar med rapporter har också utökats. T.ex. såg 109 000 personer inlägget om "Är du verkligen ledig nu?". Riktade filmer läggs ut på Facebook som är runt 3 minuter långa. För övrigt arbetar man med arbetsmiljöundersökningen för att se hur de nya månadsvisa kontrolluppgifterna kan nyttjas och därmed inte vara beroende av AKU. Digitalisering en het fråga liksom AI. Man arbetar också med ett regeringsuppdrag kring friskfaktorer tillsammans med den nya myndigheten för Arbetsmiljökunskap och Folkhälsomyndigheten.

Energimyndigheten har fått lägre anslag i år samtidigt som statistiken blivit viktigare. Sjöfarten har varit i fokus i media där primärdata inte gett en sann bild. Myndigheten samverkar med SMHI och andra myndigheter. En omstrukturering har gjorts av månadsbränslestatistiken vilket har blivit försvårat då man gått ifrån gamla strukturer. Innehållet är bristfälligt vad det gäller miljöstatistik t.ex. saknas statistik avseende flytande naturgas. Olika myndigheter ska täcka in flera områden men det fordras med samverkan för att skapa en bra helhetsbild för Sverige. HUBB-projektet har avslutats tillsammans med SCB och ska avrapporteras i slutet på maj.

Folkhälsomyndigheten håller på att ta fram en strategi för digitalisering. En stor europeisk hälsoundersökning kommer att genomföras tillsammans med SCB i höst. Man arbetar för att få in data, som nu finns begränsad form, i ett visualiseringsverktyg. Användare har gett positiv respons om möjligheterna. Myndigheten väntar sedan 2 år på regeringsbeslut om sin status som SAM.

3. Verksamhetsstödet

Folke gjorde en övergripande presentation om SCB:s verksamhetsstöd, VST, som bifogas mötesanteckningarna. Samtliga deltagare uttryckte ett tydligt intresse att ta del av VST.

Per Anders, Niklas, Susann, Anders och Nasser bereder frågan vidare och presenterar ett förslag till nästa MOK-möte. SCB tar kontakt med dessa personer för att samordna arbetet.

4. Utvärderingen av kvaliteten i den officiella statistiken

Joakim berättade att utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet har genomförts nu två gånger (2017 och 2018). Även om det är utifrån en kort tidsserie, kan det konstateras att vi har relativt god kontroll över den officiella statistiken på områdes- och statistikproduktnivå eftersom det är en totalundersökning och i stort sett total samtliga har svara vid båda tillfällena.

SCB har fått i uppgift från regeringen att göra en analys. Till årets analys försökte SCB att hitta mer tendenser och se vad man kan få stöd för att uttala sig om utifrån underlaget. Joakim fortsatte med en summering av analysen som för övrigt finns tillgänglig i [Sveriges officiella statistik - årlig rapport för 2018](#).

På områdesnivå ser man att förändringar i omvärlden utgör en utmaning för SAM. Vi möter ändrade beteenden och större förflyttningar görs, till exempel inom globalisering och digitalisering. Statistikområden har inte reviderats så mycket utifrån dessa omvärldsförändringar. Det finns skäl till självkritik här – hur håller vi oss relevanta? I rapporten står att SAM bör förbättra sin omvärldsbevakning och sina anpassningar av statistikens ändamål.

På produkt- och kvalitetskomponentnivå behöver jämförbarhet och sammanvändbarhet bli bättre. Det finns ett generellt mönster och på flera håll ser vi förbättringar i statistikframställning, kvalitet samt i förändringar av osäkerhetskällornas inflytande. Det framgår att det sker förbättringar för mellan 5-13% av produkterna. En sammanfattning är dock att en snabbare anpassning måste ställas mot behov av jämförbarheten.

Efter sin inledning bjöd Joakim in till reflektioner från mötesdeltagarna. Energimyndigheten lyfte fram problemet med att ansvarsstrukturen bland SAM försvårar inom energiområdet som är tvärgående och hör intimt ihop med transport, miljö och klimat. Det ställer väldigt höga krav på samarbete/samverkan. Myndigheterna höll med till viss del om att de kunde bli bättre på omvärldsbevakning. Annars kände många att det är själva anpassningen av statistiken (statistikens ändamål) som är svårt. Det krävs ett nära samarbete med användare och myndigheterna ställs inför svåra prioriteringsfrågor. Det krävs också ett systematiskt arbete. Det finns också trögheter i systemet, exempelvis med föreskrifter, om man ska förändra.

Till sist kom en fråga om hur SCB bedömer om förändringarna i enkäten hade fungerat på ett tillfredställande sätt. Svaret var ja och att SCB inte planerar några flera förändringar till 2019-års utvärdering.

5. Översynen av statistikområden

Enkäten skickades ut den 5 april och sista svarsdatum är 20 maj. Översynen ligger väl i linje med målbildsarbetet och det är en fördel att vi gör den här det tillsammans – på så sätt ges möjlighet för alla SAM att komma till tals. I många fall kan det vara en fördel att diskutera frågorna med andra SAM som har närliggande statistikområden.

Till datumet för MOK-mötet hade 12 st SAM svarat. På SCB hade 9 st statistikområdesansvariga svarat. Därmed saknas svar för 15 st SAM samt 25 st statistikområdesansvariga på SCB. En påminnelse skickades ut den 7 maj. Av de inkomna svaren framgår att man i stort förstått vad frågorna går ut på. SCB väntar dock att det kommer att finnas skäl till att ta återkontakt med vissa myndigheter i juni respektive i augusti. Skogsstyrelsen tyckte att det funkade bra att svara. Socialstyrelsen kommenterade att enkätfrågorna har satt igång en del diskussioner på myndigheten och håller nu på att stämma av sitt svar på avdelningschefs och gd nivå. Socialstyrelsen påpekade behovet av att SCB arbetar med att hitta en mer tillfredsställande lösning på utskriften.

En fråga ställdes också om den fortsatta planeringen och processen. SCB svarade att en analys ska göras av svaren samt ett första förslag på revideringar av statistikområden vilket kommer att delges MOK-gruppen vid nästa möte, innan statistikchefsmötet i september.

6. Avslutning/övriga frågor

Läget med riktlinjer för att könsuppdelat statistik enligt kraven i § 14 statistikförordningen

Riktlinjerna har nu beslutats efter remissbehandling och SCB tackar för förändringsförslagen och övriga kommentarer. SCB vill förtydliga att tolkning har gjorts av § 14 utifrån juridiskt kön. Huvudlinjen är att officiell statistik ska finnas könsuppdelat. Det kan finnas undantag som ska dokumenteras och motiveras. En länk till de nya riktlinjerna finns nedan.

https://www.scb.se/contentassets/0cd92207266d40eb8829244d51d90b94/riktlinjer-och-stod-vid-tillampningen-av-14--statistikforordningen_190430.pdf

Arbetet fortsätter med framtagning av stöd i form av en handledning.

Målbilden kring den officiella statistiken

Arbetet har fortsatt inom ett utskott till statistikchefsmötet och en workshop har hållits. Energimyndigheten är med i utskottet och tycker att detta är ett viktigt arbete. Skogsstyrelsen tycker också bra och kan till och med motivera internt till att få resursertillskott. Det finns mycket energi kring den här frågan.

Nästa möte: 3 september kl. 9.30 – 12.00

Tips om konferenser:

- 28-29 aug 2019 – NSM statistikermöte i Helsingfors.
<https://www.nsm2019.fi/>
- 16-20 juni 2019 – 5TH BALTIC-NORDIC CONFERENCE ON SURVEY STATISTICS (BaNoCoSS 2019)
<https://www.oru.se/institutioner/handelshogskolan/forskning/konferens/banocoss2019>